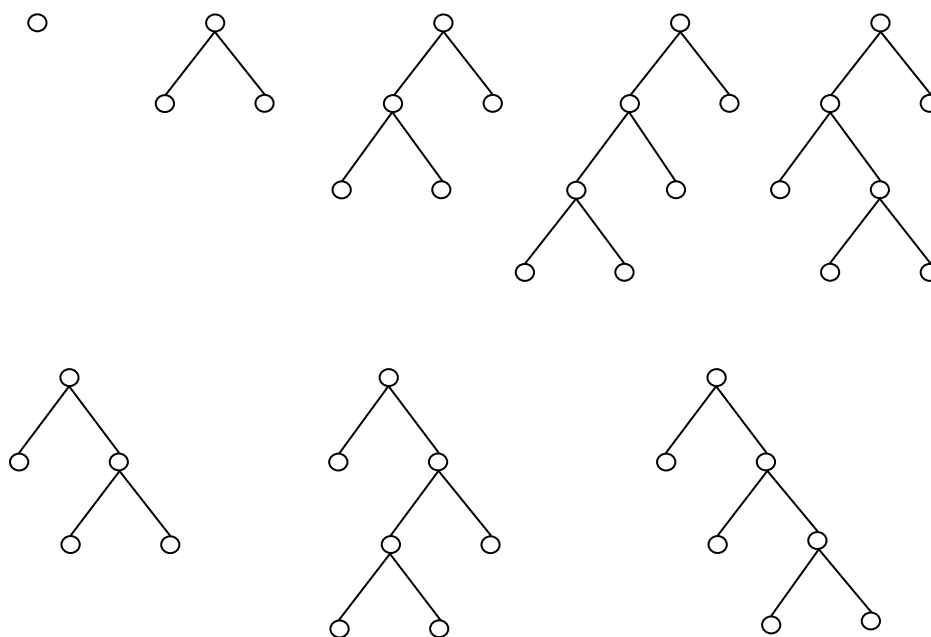

Căutarea de tip depth-first

- Strategia de căutare de tip depth-first extinde întotdeauna unul dintre nodurile aflate la nivelul cel mai adânc din arbore. Căutarea se întoarce înapoi și sunt extinse noduri aflate la adâncimi mai mici numai atunci când a fost atins un nod care nu reprezintă un nod-scop și care nu mai poate fi extins. Spunem că aceasta este o *căutare în adâncime*.
- Implementarea se poate face cu o structură de date de tip *coadă*, care întotdeauna va plasa stările nou generate *în fața cozii*.
- Necesitățile de memorie sunt foarte mici la această metodă. Este necesar să se memoreze un singur drum de la rădăcină la un nod-frunză, împreună cu nodurile-frate rămase

neextinse corespunzător fiecărui nod de pe drum.

➤ **Modul de a progresa al căutării de tip depth-first este ilustrat în figura următoare:**

Pentru un spațiu al stărilor cu factor de ramificare b și adâncime maximă m , trebuie memorate numai bm noduri, spre deosebire de cele b^d care ar trebui memorate în cazul strategiei de tip breadth-first (atunci când scopul cel mai puțin adânc se află la adâncimea d).

Complexitatea de timp a strategiei depth-first este de $O(b^m)$. Pentru probleme care au foarte multe soluții, căutarea de tip depth-first s-ar putea să fie mai rapidă decât cea de tip breadth-first, deoarece sunt șanse mari să fie găsită o soluție după ce se explorează numai o mică porțiune a întregului spațiu de căutare. Strategia breadth-first trebuie să investigheze toate drumurile de lungime $d-1$ înainte de a lua în considerație pe oricare dintre drumurile de lungime d . Depth-first este de complexitate $O(b^m)$ și în cazul cel mai nefavorabil.

Principalul dezavantaj al acestei strategii este acela că o căutare de tip depth-first va continua întotdeauna în jos, chiar dacă o soluție mai puțin adâncă există. Această strategie

- poate intra într-un ciclu infinit fără a returna vreodată o soluție;
- poate găsi un drum reprezentând o soluție, dar care este mai lung decât drumul corespunzător soluției optime; din aceste motive căutarea de tip depth-first nu este nici completă și nici optimală.

Prin urmare, această strategie trebuie evitată în cazul arborilor de căutare de adâncimi maxime foarte mari sau infinite.

Principalele avantaje ale acestui tip de căutare sunt:

- consumul redus de memorie;

- **posibilitatea găsirii unei soluții fără a se explora o mare parte din spațiul de căutare.**

Implementare in PROLOG

Problema găsirii unui drum-soluție, Sol, de la un nod dat, N, până la un nod-scop, se rezolvă în felul următor:

- dacă N este un nod-scop, atunci Sol=[N] sau
- dacă există un nod succesori, N1, al lui N, astfel încât să existe un drum, Sol1, de la N1 la un nod-scop, atunci Sol=[N|Sol1].

Aceasta se traduce în Prolog astfel:

```
rezolva_d(N, [N] ) :-  
    scop (N) .  
rezolva_d(N, [N|Sol1] ) :-  
    s (N,N1) ,  
    rezolva_d(N1,Sol1) .
```

Interogarea Prologului se va face în felul următor:

```
?- rezolva_d(a,Sol) .
```

Vom lua din nou în considerație spațiul stărilor din Fig. 2.2, în care a este nodul de start, iar f și j sunt noduri-scop. Ordinea în care strategia depth-first vizitează nodurile în acest spațiu de stări este: a, b, d, h, e, i, j . Soluția găsită este $[a, b, e, j]$. După efectuarea backtracking-ului este găsită și cealaltă soluție, $[a, c, f]$.

Programul Prolog complet, corespunzător acestui
exemplu:

```
scop(f). % specificare noduri-scop
scop(j).

s(a,b). % descrierea funcției succesor
s(a,c).
s(b,d).
s(d,h).
s(b,e).
s(e,i).
s(e,j).
s(c,f).
s(c,g).
s(f,k).

rezolva_d(N, [N] ) :- scop(N) .

rezolva_d(N, [N|Sol1] ) :-
    s(N,N1) ,
    rezolva_d(N1,Sol1) .
```

Interogarea Prologului se face astfel:

```
?- rezolva_d(a,Sol) .
```

Răspunsul Prologului va fi:

$Sol=[a,b,e,j] \text{ ? ;}$

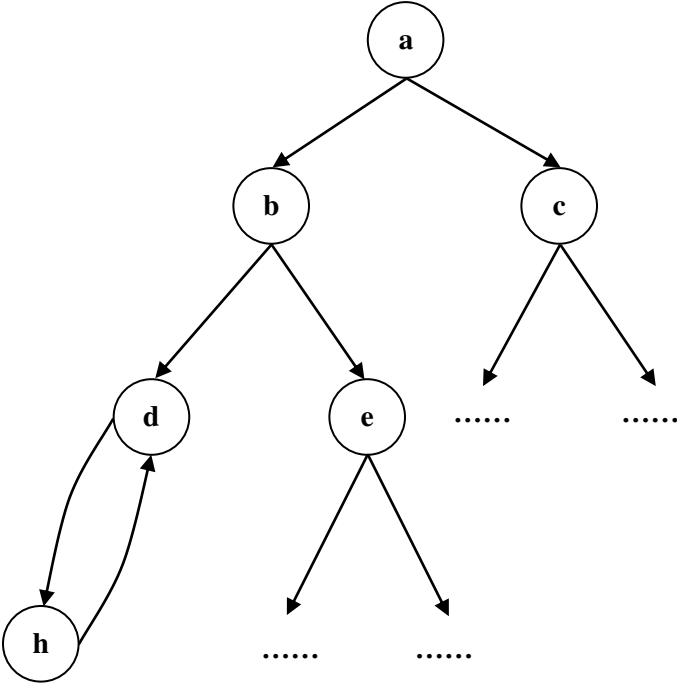
$Sol=[a,c,f] \text{ ? ;}$

no

Obsevatie: Forma drumurilor-soluție este cea firească, de la nodul de start la nodul-scop (spre deosebire de cazul strategiei breadth-first, unde nodurile intervin în ordine inversă).

Există însă multe situații în care procedura `rezolva_d` poate să nu lucreze “bine”, acest fapt depinzând în exclusivitate de spațiul de stări. Pentru exemplificare, este suficient să adăugăm un arc de la nodul h la nodul d în spațiul de stări reprezentat de Fig. 2.2. Corespunzător Fig. 2.4, căutarea se va efectua în felul următor: se pleacă din nodul a , apoi se coboară la nodul h , pe ramura cea mai din stânga a arborelui. În acest moment, spre deosebire de situația anterioară, h are un succesor, și anume pe d . Prin urmare, de la h , execuția nu va mai efectua un backtracking, ci se va îndrepta spre d . Apoi va fi găsit succesorul lui d , adică h , ș.a.m.d., rezultând un *ciclu infinit* între d și h .

Fig. 2.4:

Pentru îmbunătățirea programului, trebuie adăugat un mecanism de detectare a ciclurilor. Conform acestuia, orice nod care se află deja pe drumul de la nodul de start la nodul curent nu mai trebuie luat vreodată în considerație. Această cerință poate fi formulată ca o relație:

depthfirst(Drum, Nod, Soluție).

Aici Nod este starea pornind de la care trebuie găsit un drum la o stare- scop; Drum este un drum, adică o listă de noduri, între nodul de start și Nod; Soluție este Drum, extins via Nod, la un nod-scop. Reprezentarea relației este cea din Fig. 2.5:

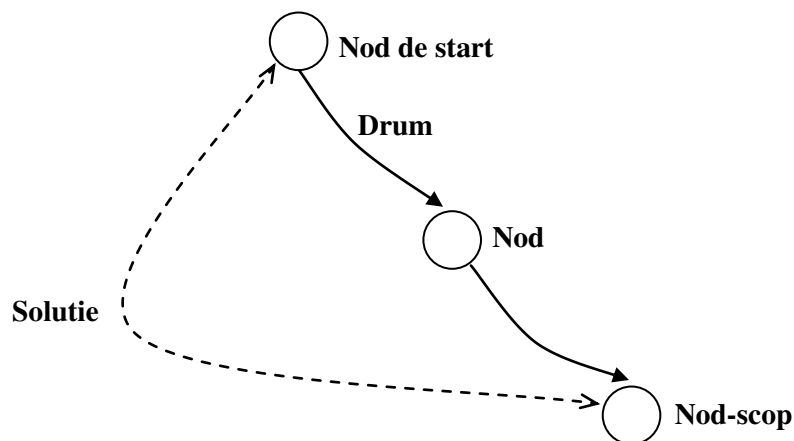

Fig.2.5

Argumentul Drum poate fi folosit cu două scopuri:

- să împiedice algoritmul să ia în considerație acei succesori ai lui Nod care au fost deja întâlniți, adică *să detecteze ciclurile*;
- să construiască un drum-soluție numit Soluție.

Predicatul corespunzător,

`depthfirst(Drum,Nod,Sol)`

este adevărat dacă, extinzând calea Drum via Nod, se ajunge la un nod-scop.

În cele ce urmează, prezentăm implementarea în Prolog a strategiei depth-first cu detectare a ciclurilor:

```

rezolva1_d(N,Sol) :-
    depthfirst([ ],N,Sol) .
depthfirst(Drum,Nod,[Nod|Drum]) :-
    scop(Nod) .
depthfirst(Drum,Nod,Sol) :
    -s(Nod,Nod1) ,
    \+(membru(Nod1,Drum)) ,
    depthfirst([Nod|Drum],Nod1,Sol) .

```

Se observă că fragmentul de program anterior verifică dacă anumite noduri au fost luate deja în considerație până la momentul curent, punând condiția de nonapartenență:

```

\+(membru(Nod1,Drum))

```

Drumurile-soluție sunt date ca liste de noduri în ordine inversă, așa cum se va vedea și în exemplul care urmează.

Programul Prolog complet corespunzător
exemplului din Fig. 2.4.

Programul implementează strategia de căutare depth-first cu detectare a ciclurilor, pentru găsirea celor două soluții posibile:

```
scop(f).    % specificare noduri-scop
scop(j).

s(a,b).    % descrierea funcției succesor
s(a,c).
s(b,d).
s(d,h).
s(h,d).
s(b,e).
s(e,i).
s(e,j).
s(c,f).
s(c,g).
s(f,k).

rezolva1_d(N,Sol):-
    depthfirst([ ],N,Sol).

depthfirst(Drum,Nod,[Nod|Drum]):-
```

```

        scop (Nod) .

depthfirst (Drum, Nod, Sol) :-
        s (Nod, Nod1) ,
        \+ (membru (Nod1, Drum) ) ,
        depthfirst ( [Nod|Drum] , Nod1, Sol) .

```

```

membru (H, [H|T]) .

```

```

membru (X, [H|T]) :-membru (X, T) .

```

Interogarea Prologului se face astfel:

```

?- rezolva1_d(a, Sol) .

```

Răspunsul Prologului va fi:

```

Sol=[j,e,b,a] ? ;

```

```

Sol=[f,c,a] ? ;

```

```

no

```

Un program de acest tip nu va lucra totuși corect atunci când *spațiul stărilor este infinit*. Într-un astfel de spațiu algoritmul depth-first poate omite un nod-scop deplasându-se de-a lungul unei ramuri infinite a grafului. Programul poate atunci să exploreze în mod nedefinit această parte infinită a spațiului, fără a se apropia vreodată de un scop. Pentru a evita astfel de *ramuri aciclice infinite*, procedura de căutare depth-first de bază poate fi, în continuare, rafinată, prin *limitarea adâncimii căutării*. În acest caz, procedura de căutare depth-first va avea următoarele argumente:

depthfirst1(Nod, Soluție, Maxdepth),

unde Maxdepth este adâncimea maximă până la care se poate efectua căutarea.

Această constrângere poate fi programată prin micșorarea limitei de adâncime la fiecare apelare recursivă, fără a permite ca această limită să devină negativă. Tipul acesta de căutare se numește Depth-limited search (“căutare cu adâncime limitată”). Predicatul Prolog corespunzător,

depthfirst1(Nod,Sol,Max)

va fi adevărat dacă, pornind din nodul Nod, obținem un drum-soluție numit Sol, prin efectuarea unei căutări de tip depth-first până la adâncimea maximă notată Max.

Exercițiu: scrierea programului Prolog care va explora cu succes un spațiu aciclic infinit, prin stabilirea unei limite de adâncime.

Numărul de extinderi într-o căutare depth-limited, până la o adâncime d , cu factor de ramificare b , este:

$$1 + b + b^2 + \dots + b^{d-1} + b^d$$

Neajunsul în cazul acestui tip de căutare este acela că trebuie găsită dinainte o limită convenabilă a adâncimii căutării. Dacă această limită este prea mică, căutarea va eșua. Dacă limita este mare, atunci căutarea va deveni prea scumpă. Pentru a evita aceste neajunsuri, putem executa căutarea de tip depth-limited în mod iterativ, variind limita pentru adâncime. Se începe cu o limită a adâncimii foarte mică și se mărește această limită în mod gradat, până când se găsește o soluție. Această tehnică de căutare se numește Iterative Deepening Search (“căutare în adâncime iterativă”).

Căutarea în adâncime iterativă

Căutarea în adâncime iterativă este o strategie care evită chestiunea stabilirii unei adâncimi optime la care trebuie căutată soluția, prin testarea tuturor limitelor de adâncime posibile: mai întâi adâncimea 0, apoi 1, apoi 2, ș.a.m.d.. Acest tip de căutare combină beneficiile căutării breadth-first și depth-first, după cum urmează:

- este optimă și completă ca și căutarea breadth-first;**
- consumă numai cantitatea mică de memorie necesară căutării depth-first (cerința de memorie este liniară).**

Ordinea extinderii stărilor este similară cu cea de la căutarea de tip breadth-first, numai că anumite stări sunt extinse de mai multe ori. Această strategie de căutare garantează găsirea

nodului-scop de la adâncimea minimă, *dacă* un scop poate fi găsit. Deși anumite noduri sunt extinse de mai multe ori, *numărul total de noduri extinse* nu este mult mai mare decât cel dintr-o căutare de tip breadth-first (vezi în cursul scris acest calcul).

➤ Strategia de căutare în adâncime iterativă are tot complexitatea de timp $O(b^d)$, iar complexitatea sa de spațiu este $O(bd)$ (vezi cursul scris). În general, căutarea în adâncime iterativă este metoda de căutare preferată atunci când există un spațiu al căutării foarte mare, iar adâncimea soluției nu este cunoscută.

Implementare în Prolog

Pentru implementarea în Prolog a căutării în adâncime iterative vom folosi predicatul `cale` de forma

`cale (Nod1 ,Nod2 ,Drum)`

care este adevărat dacă `Drum` reprezintă o cale aciclică între nodurile `Nod1` și `Nod2` în spațiul stărilor. Această cale va fi reprezentată ca o listă de noduri date în ordine inversă. Corespunzător nodului de start dat, predicatul `cale` generează toate drumurile aciclice posibile de lungime care crește cu câte o unitate. Drumurile sunt generate până când se generează o cale care se termină cu un nod-scop.

Implementarea în Prolog a căutării în adâncime iterative este următoarea:

```
cale (Nod,Nod, [Nod]) .
```

```
cale (PrimNod,UltimNod, [UltimNod|Drum]) :-
```



```
    cale(PrimNod, PenultimNod, Drum) ,  
    s(PenultimNod, UltimNod) ,  
    \+ (membru (UltimNod, Drum)) .  
depth_first_iterative_deepening(Nod, Sol) :-  
    cale(Nod, NodScop, Sol) ,  
    scop(NodScop) , !.
```

Programul Prolog complet corespunzător aceluiași
exemplu dat de Fig. 2.2:

```
scop(f) .      % specificare noduri-scop
scop(j) .

s(a,b) .      % descrierea funcției succesor
s(a,c) .
s(b,d) .
s(d,h) .
s(b,e) .
s(e,i) .
s(e,j) .
s(c,f) .
s(c,g) .
s(f,k) .

membru(H, [H|T]) .

membru(X, [H|T]) :-membru(X,T) .

cale(Nod,Nod,[Nod]) .

cale(PrimNod,UltimNod,[UltimNod|Drum]) :-
    cale(PrimNod,PenultimNod,Drum) ,
    s(PenultimNod,UltimNod) ,
    \+ (membru(UltimNod,Drum)) .

depth_first_iterative_deepening(Nod,Sol) :-
    cale(Nod,NodScop,Sol) ,
    scop(NodScop) , ! .
```

Interogarea Prologului se face astfel:

```
?- depth_first_iterative_deepening(a,Sol).
```

Răspunsul Prologului va fi:

```
Sol=[f,c,a] ? ;
```

```
no
```

Programul găsește soluția cel mai puțin adâncă, sub forma unui drum scris în ordine inversă, după care oprește căutarea. El va funcționa la fel de bine și într-un spațiu al stărilor conținând cicluri, datorită mecanismului de verificare `\+ (membru (UltimNod, Drum))`, care evită luarea în considerație a nodurilor deja vizitate.

➤ **Principalul avantaj** al acestei metode este acela că ea necesită puțină memorie. La orice moment al execuției, necesitățile de spațiu se reduc la *un singur drum*, acela dintre nodul de început al căutării și nodul curent.

➤ **Dezavantajul** metodei este acela că, la fiecare iterație, drumurile calculate anterior sunt recalculate, fiind extinse până la o nouă limită de adâncime. Timpul calculator nu este însă foarte afectat, deoarece nu se extind cu mult mai multe noduri.